

Hadean Ventures AS
Dronningen 1
0287 OSLO

VÅR REFERANSE
22/10319

DERES REFERANSE

DATO
19.12.2023

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tematisyn hos utvalgte forvaltere av alternative investeringsfond, herunder Hadean Ventures AS, org. nr. 919 164 751 (Foretaket). Tema for tilsynet var foretakenes tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv). Tematisynet ble varslet via Altinn den 19. september 2022.

Foretaket er registrert som AIF-forvalter etter AIF-loven § 1-4 annet ledd. Registrerte AIF-forvaltere er etter AIF-loven § 1-4 unntatt store deler av AIF-lovens krav, men hvitvaskingsregelverket gjelder fullt ut, jf. hvvl. § 4 første ledd bokstav n.

Foretakene som ble valgt ut til å delta i tematisynet ble bedt om å sende inn foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvvl. § 8), en oversikt over foretakenes kunder og opplysning om hvem som var utpekt som hvitvaskingsansvarlig (hvvl. § 8 (5)). Videre ble foretakene bedt om å redegjøre for foretakenes opplæring av ansatte (hvvl. § 36), foretakenes løpende oppfølging av kunder (hvvl. § 9) og eventuell bruk av tredjeparter i forbindelse med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvv. §§ 22-23

Finanstilsynet utarbeidet på bakgrunn av tematisynet en foreløpig tilsynsrapport 7. februar 2023. Foretaket fikk innvilget utsatt tilsvarsfrist og ga sine kommentarer til den foreløpige rapporten ved brev 14. mars 2023.

2. Virksomhetsinnrettet risikovurdering

2.1. Rettslig utgangspunkt

Rapporteringspliktige, herunder registrerte AIF-forvaltere, må identifisere og forstå risikoen Foretaket er eksponert for. Alle rapporteringspliktige skal ha en risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 7. Gjennom risikovurderingen skal den rapporteringspliktige identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til egen virksomhet, da denne skal danne utgangspunktet for den rapporteringspliktiges utarbeidelse av rutiner, samt den øvrige implementeringen av hvitvaskingsregelverket.

Risikovurderingen skal omfatte foretakets egen virksomhet, produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder, kundegrupper og geografiske forhold. Også terrorfinansieringsrisikoen skal vurderes, selv om risikoen anses lav. Sentrale elementer i risikovurderingen vil være erfaringene den rapporteringspliktige gjør seg gjennom virksomheten, herunder kunnskap om egen kundemasse, og fra undersøkelser og rapportering om mistenkelige forhold.

Risikovurderingen må oppdateres jevnlig for å kunne være et praktisk verktøy for rapporteringspliktige. En fornyet vurdering bør gjøres minimum årlig eller hyppigere ved behov. Relevante momenter vil være ny kunnskap om metoder og trender for hvitvasking og terrorfinansiering, enten basert på oppdaterte erfaringer fra den rapporteringspliktige selv, eller fra eksterne kilder. Videre skal rapporteringspliktige særskilt vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys, og før ny teknologi tas i bruk, jf. hvitvaskingsloven § 7 tredje ledd.

Det må fremgå av risikovurderingen at foretaket har vurdert både eksterne trusler mot virksomheten og interne forhold (sårbarheten ved virksomheten) som påvirker risikoen for at foretaket kan bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Fordi de eksterne og interne forholdene er bestemmende for foretakets risiko for å bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen inneholde en samlet vurdering av hvordan eksterne og interne forhold påvirker hverandre (risikoen). Selv om foretaket kjenner sine kunder godt og foretaket av den grunn vurderer risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering som lav, plikter foretaket å foreta en virksomhetsinnrettet risikovurdering og dokumentere disse vurderingene.

Finanstilsynet forventer at alle rapporteringspliktige ved utarbeidelsen av risikovurderingen baserer seg på interne og eksterne kilder, og av eksterne kilder forventes det at rapporteringspliktige som et minimum benytter gjeldende Nasjonal risikovurdering av hvitvasking og terrorfinansiering, og Finanstilsynets risikovurdering for foretak under tilsyn.

2.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet vurderte at risikovurderingen "General risk assessment" er tilpasset til og gjennomført for det enkelte fond, at den beskriver og vurderer produktet og kundemassen ut fra flere kriterier som størrelse, organisering, og geografisk tilhørighet, og at kundemassen er vurdert under ett. Tiltak og håndtering av restrisiko er inkludert. Finanstilsynets foreløpige vurdering var at risikovurderingen ikke er gjennomført med utgangspunkt i Foretakets virksomhet, men av hvert enkelt fond og kapitalinnhenting. Finanstilsynet kunne ikke se at risiko for terrorfinansiering er vurdert som en egen risiko.

Dokumentasjonen tilsa at Foretaket har vurdert egen risiko som lav alene på grunnlag av de vurderinger som er gjort av egne fond og kapitalinnhentinger, og at Foretaket på grunnlag av dette synes å ha benyttet "simplified due diligence measures" i kundeklassifiseringen.

Finanstilsynet var etter en foreløpig vurdering kritisk til at den virksomhetstilpassede vurderingen ikke er gjort med utgangspunkt i egen virksomhet, men alene på grunnlag av hvert enkelt fond og kapitalinnhenting, og at risikoen for terrorfinansiering ikke ble vurdert som en egen risiko.

På bakgrunn av tidligere gjennomførte kontroller av kundene og fondets iboende risiko syntes alle kunder å være klassifisert som "low risk". Kundeklassifisering må i utgangspunktet gjøres

uavhengig av den iboende risikoen i egne produkter. Finanstilsynet var foreløpig kritisk til at Foretaket ikke syntes å ha gjennomført en individuell klassifisering kundene.

2.3. Foretakets tilsva

Foretaket viser til at den virksomhetstilpassede vurderingen er gjennomført med utgangspunkt i egen virksomhet, og viser til at Foretakets risiko henger tett sammen med fondene og investorene i fondene. Det er for hvert fond laget et eget overordnet dokument som oppsummerer arbeidet og hovedpunktene i den gjennomførte risikovurderingen for Foretaket, og som også kort oppsummerer resultatet av de individuelle risikovurderingene og risikoklassifiseringene som er foretatt av hver enkelt investor.

Foretaket ser at det i de tilsendte dokumenter er formuleringer som tilsier at det kun utarbeides en generell risikovurdering for det enkelte fond. Foretaket opplyser at det derfor vil utarbeide en separat risikovurdering for Foretaket som "oppfyller de relevante krav og som styrebehandles".

Foretaket opplyser at risikoen for terrorfinansiering er vurdert, og at risikoen har vært ansett å være liten. Foretaket ser at dette med fordel kan synliggjøres ytterligere, og vil gjøre dette i Foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering.

Foretaket viser til at det er foretatt en individuell risikovurdering og etterfølgende risikoklassifisering av hver enkelt potensiell investor. Basert på innhentet informasjon om kunden, klassifiseres kunden med risikonivå 1-3. Grunnen til at samtlige investorer har blitt risikoklassifisert som "lav" er resultatet av gjennomført individuell risikovurdering av hver enkelt investor (og ikke det aktuelle fondets iboende risiko). Fondenes investorer er store nasjonale og internasjonale statlige fond, samt øvrige institusjonelle investorer og investeringsselskaper hvor opphavet til den investerte kapitalen er transparent og enkel å følge, likeledes identiteten til de reelle rettighetshavere.

2.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet fastholder sin kritikk av at den virksomhetstilpassede vurderingen ikke er gjort med utgangspunkt i Foretakets egen virksomhet, men på grunnlag av hvert enkelt fond og kapitalinnhenting. At Foretaket ikke har vurdert risikoen for terrorfinansiering som en egen risiko i risikovurderingen anses videre å være en mangel. Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket vil innta en vurdering av dette i sin virksomhetsinnrettede risikovurdering og at det vil utarbeides en separat risikovurdering for Foretaket som "oppfyller de relevante krav og som styrebehandles".

Finanstilsynet tar til etterretning Foretakets opplysninger om at det har foretatt en individuell risikovurdering og etterfølgende risikoklassifisering av hver enkelt potensiell investor. Finanstilsynet finner samtidig grunn til å understreke at risikomomenter ved den enkelte kunde alltid må vurderes konkret, at utgangspunktet for alle kundeforhold er at det gjennomføres alminnelige kundetiltak, og at det må foreligge konkrete forhold (rimelige og dokumenterbare vurderinger) for at et kundeforhold skal anses for å ha lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

3. Rutiner for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

3.1. Rettslig grunnlag

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i, eller i medhold av, hvitvaskingsloven, jf. § 8. Dette innebærer at det blant annet må utarbeides rutiner for risikoklassifisering av kunder, gjennomføring av løpende kundetiltak, bruk av støtteverktøy, rutiner om undersøkelse og rapportering av mistenkelige forhold mv. Rutinene skal være operasjonelle og beskrive hvordan foretaket i praksis skal etterleve hvitvaskingsregelverket. De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at foretaket har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet, og plikter som skal ivaretas av de ansatte i det daglige arbeidet. Rutinene må blant annet beskrive hvordan foretaket skal etterleve hvitvaskingsregelverket, herunder angi hva som skal gjøres, hvordan og når dette skal gjøres og hvilke vurderinger som skal ligge til grunn.

3.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til at manglene i risikovurderingen til dels reflekteres i Foretakets rutiner. Finanstilsynet anså videre at rutinene til en viss grad fremstår som overordnede og retningslinjepregede, og i mindre grad som operasjonelle rutiner som gir veiledning om hvordan oppgavene skal gjøres og hvilke verktøy som skal benyttes.

3.3. Foretakets tilsvarende

Foretaket anser at rutineverket gir et godt grunnlag for den hvitvaskingsansvarliges arbeidsprosesser. Foretaket vil imidlertid utarbeide mer operasjonelle rutiner med utgangspunkt i Finanstilsynets kommentarer, og foreta en full gjennomgang av relevant dokumentasjon i den forbindelse.

3.4. Finanstilsynets konklusjon

For at rutinene skal fungere fullt ut tilfredsstillende er det viktig at rutinene angir konkrete arbeidsprosesser. Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket vil utarbeide mer operasjonelle rutiner og foreta en full gjennomgang av relevant dokumentasjon.

4. Opplæring av Foretakets ansatte

4.1. Rettslig grunnlag

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoklassifisering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet ser det som nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av

opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

4.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet var etter den foreløpige vurderingen kritisk til at det manglet en dokumentert plan for opplæring i anti-hvitvasking og anti-terrorfinansiering i Foretaket. Finanstilsynet forventer at Foretaket, gitt dets størrelse og kompleksitet, sørger for en generell opplæring til styremedlemmer og samtlige ansatte, og at denne kunnskapen holdes ved like.

4.3. Foretakets tilsvare

Styret viser til at det for fremtiden vil sørge for at det utarbeides en generell plan for intern opplæring for både styret og selskapets ansatte, som konkret angir innholdet i opplæringen knyttet til arbeidet med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering – og når og hvor ofte opplæringen skal gis.

4.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet er kritisk til at det ikke er utarbeidet noen plan for opplæring av Foretakets ansatte, og at det heller ikke er gitt en generell opplæring av alle ansatte og styremedlemmer i anti-hvitvasking og anti-terrorfinansiering i Foretaket. Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket vil utarbeide en generell plan for intern opplæring for både styret og selskapets ansatte.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonssjef

Elisabeth Auren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.